A°. 1832. N°. 40.

SURINAAMSCHE COURANT.

VRIJDAG, DEN 18 MEI.

Militair Bureau,

Den 15 *Mei* 1832.

De Gouverneur Generaal, voortaan op de gewone dagen (Maandag en Donderdag) niet, zoo als tot dusverre heeft plaats gehad, van *Tien* tot *Twaalf*, maar van *Negen* tot *Elf* uren, AUDIENTIE zullende geven; zoo heeft de ondergeteekende de eer zulks, ingevolge Zijner Excellentie's bevelen ter kennisse te brengen van het Publiek.

De Chef van den Staf,
R. H. ESSER.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKFORT, den 16 Maart.

Te Weenen had men brieven uit Konstantinopel ontvangen, waarin gemeld werd, dat de engelsche gezant, de heer *Stratford Canning*, aldaar was aangekomen, doch na slechts drie dagen vertoefd en eene bijeenkomst met den reis effendi gehad te hebben, naar Odessa gezeild was, van waar hij zich, gelijk men zeide, naar Petersburg zoude begeven. De plotselinge komst van genoemden gezant, en zijn overhaast vertrek naar Rusland hadden in Konstantinopel veel opzien gebaard.

Voorts wordt in de bedoelde brieven uit Konstantinopel gemeld, dat de Porte zich bij voortduring ten oorlog toerustte, en dat eene aanzienlijke krijgsmagt tegen den bassa van Egijpte op marsch was. — Uit Griekenland had men vernomen, dat aldaar eene volkomene regeringloosheid heerschte; alle vreemdelingen waren'er ten sterkste gehaat, om dat men hen beschouwde als de oorzaak van af de binnenlandsche twisten, en te Konstantinopel konde men zich niet voorstellen, dat eenig souverein, die door de londensshe conferentie voor de Grieken verkozen zoude zijn, thans genoeg vrienden onder hen zoude aantreffen, om slechts eenen korten tijd rustig te kunnen regeren. Velen spraken dan ook in Konstantinopel van de mogelijkheid eener herstelling van het turksche gezag in Griekenland, en verzekerden, dat een groot deel der grieksche bevolking tot dat einde werkzaam was, vermits men erkennen moest, dat de Grieken vele voordeelen onder de heerschappij der Porte genoten hadden, welke geen vreemde magt hun kon aanbrengen, en dat zij over het algemeen onder genoemde heerschappij in een beteren toestand verkeerd hadden, dan onder de requblikeinsche en philantropische besturen, welke elkander sedert 1821 hebben opgevolgd. Men oordeelde, dat de uitslag van den oorlog tusschen de Porte en den egyptischen bassa veel invloed zoude hebben op het lot van Griekenland.

— Te Iverdun in Zwitserland bestaat een afzonderlijk Geloofsgenootschap, welks leden den baard laten groeijen, en niet verkiezen van den brieven-post gebruik te maken alleen om dat er in de eerste tijden der kerk geen brieven-post bestond. Deliedèn hebben den 20 en 21 bij de poorten der stad een aantal boeken, zoo als romans, enz. aan de vlammen geofferd; doch toen zij ook den bijbel op den brandstapel wilden werpen, werd dit door de overige bevolking zoo euvel opgenomen, dat de tusschenkomst der authoriteit noodig was om ongelukken te verhoeden.

— Het Engelsch dagblad *The Sun* kondigt aan, dat de Fransche Ingenieur *Brunet*, bekend door zijne grootsch ontwerp om eenen weg onder den Teems te maken, de hoop geheel opgegeven heeft, hetzelve te kunnen tot stand brengen De ijverzucht der Engelsche Ingenieurs, zegt men, heeft weten te bewerken dat hij vergeefsche aanzoeken bij het bestuur van openbare werken gedaan heeft, tot het verkrijgen eener som van 240,000 pond. sterling (ongeveer 2,880,000 guldens) welke tot het voltooijen dezer grootsche onderneming benoodigd waren.

LONDEN, den 16 Maart.

Men heeft hier berigt van Terceira, inhoudende, dat *D. Pedro* aldaar in welstand aangekomen, en zoo wel door de troepen als door de inwoners met de meeste geestdrift ontvangen was; — dat de bevolking en de krijgsmagt den eed van trouw aan Koningin *D. Maria II* en aan de constitutie hadden afgelegd, — en dat men verwachtte, dat de Keizer in de eerste plaats van Madera en de Azorische-eilanden bezit zoude gaan nemen in naam van de jonge Koningin.

— Sedert het vertrek van don *Pedro*, leven de gewezen Keizerin van Brazilie en dona *Maria*, zeer afgezonderd. Alleen gaan zijn nu en dan naar de Tuilerien, om twee of drie personen, die zij met hunne vriendschap vereeren, te bezoeken.

— Ontvangen berigten uit Lissabon, loopende tot den 10den dezer, geven voor, dat don *Miguel* de pogingen van zijnen broeder zeer gerust afwacht, en zich meer en meer is staat van verdediging tracht te stellen. In den Taag waren intusschen enkele schepen van Madera aangekomen, die eenige gevangenen aan boord hadden, hetgeen schijnt te bevestigen, dat er op het gezegde eiland eene beweging voor don *Pedro* heeft plaats gehad.

— Uit officiele opgaven blijkt, dat gedurende het verloopene jaar de verbazende som van omtrent zeven millioenen p. st. zijn besteed tot onderstand aan de armen in Engeland en Wales. De genoemde som heeft nog niet aan de behoefte voldaan. Zelfs de ministerielen vreezen, dat het loopende jaar eene nog meer ongunstige uitkomst zal opleveren.

— De aandacht der staatkundigen hier te lande is bijzonder gerigt op het verblijf van den russischen graaf *Orloff* in 's Gravenhage. Volgens hetgeen de bekende *Courier* aangaande de zending van dien staatsman mededeelt, is dezelve niet van eenen *gebiedenden* en *voorschrijvenden*, maar bloo telijk van eenen *bemiddelenden* aard; — heeft de graaf niet in last, om Z. M. den Koning der Nederlanden te dringen tot het aannemen van het belgische vredes-verdrag, zonder waarborg te geven, dat hetzelve eenige veranderingen zal ondergaan, — en is intusschen de russische gezant alhier, vorst *Lieven*, gelast om bij de conferentie eenige wijzigingen in het verdrag te bewerken. — In eene redenering, welke het genoemde blad heden over deze aangelegenheid mededeelt, wordt de vrees te kennen gegeven, dat de onderhandelingen te s' Gravenhage niet tot een gewenschten uitslag zullen gebragt worden, en wel voornamelijk om reden van de steeds toenemende magt der zoogenaamde oranje-gezinde partij in Belgie, welke het meer en meer toelegt op eene contrarevolutie, en ten deze ondersteund wordt door verscheidene liberalen, welke zich in hunne hoop op ware vrijheid geheel bedrogen vinden, en nu bemerken, dat de revolutie gediend heeft om de magt eener bijgeloovige geestelijkheid te vermeerderen. Aan het einde van deze redenering plaatst echter de *Courier* een berigt uit 's Gravenhage, hetwelk aldus luidt: »Er zal geene ratificatie van het tractaat der conferentie zijn, maar er zal ook geen oorlog wezen."

— Te Parijs is dezer dagen eene oude weduwe gestorven die van den armen bedeeld werd, en wier zoon, ten einde zijne moeder niet tot last te wezen, dienst had genomen als plaats-vervanger. Onverwacht ontvangt hij een brief waarbij hij verzocht wordt zich onmiddelijk naar Parijs te begeven. Daar gekomen zijnde legt men hem een proces verbaal voor, volgens hetwelk de volgende zaken in het bezit eener moeder die hij zoo arm dacht te zijn, gevonden waren:

In een pakje 50 francs. aan klein geld; in een ander 1600 francs in goud en 5 francs stukken; 90,000 francs aan bewijzen van uitgeleende gelden aan particulieren, die het kapitaal met de interessen hadden laten oploopen; een aantal commies-brooden, haar dagelijks voedsel uitmakende; een groot aantal takkebossen, door haar van het Comité van Weldadigheid ontvangen, en die zij bewaard had daar zij nooit stookten om te koken of zich te warmen; voorts erkende de Portier van het huis van haar in bewaring te hebben eene som van 3000 francs, die zij hem den dag te voren had doen ter hand stellen.

MENGELWERK.

ONZE HANDEL EN NIJVERHEID.

Het is altijd een kenmerkende trek geweest in ons van oudsher eerwaardig volkskarakter, dat wij steeds met verstandige behoedzaamheid en met gepast overleg in al onze ondernemingen, en in de vestiging en uitbreiding van onzen handel te werk gingen. Maar deze behoedzaamheid, dit overleg is, vooral sedert de vereeniging met Belgie, bijna ontaard in eene laauwheid en onverschilligheid, die, zoo niet de loop der gebeurtenissen den in 1815 tusschen Belgie en Holland gelegden, voor onze materieele belangen drukkenden, maar ook nog in andere opzigten onnatuurlijken band verbroken had, gewis in eene volslagen gevoelloosheid, in eene onherstelbare lethargie zoude geëindigd zijn. Reeds lang kwijnden, of beter nog, stuiptrekten bij ons handel en alle takken van nijverheid, waardoor vroeger zoo groote welvaart over de middenstanden van geheel Oud-Nederland verspreid werd. Onze Marine, de vroegere kracht en steun van den staat, maar tevens zoo naauw verbonden met den bloei van handel en scheepvaart, miste op hare beurt, hetgeen zij zoo zeer behoeft, den gestadigen aanvoer van bekwaam scheepsvolk, hetwelk slechts bij eene duurzaam levendige koopvaardij kan worden aangekweekt. Gelijk vroeger de eene als het ware aan de andere de band bood, zoo moesten later de kwijning en het verval van beide hand aan hand gaan.

De bestemming, door de Natuur zelve aan Oud-Nederland aangewezen, kon niet worden miskend. Maar wij waren op den weg om voor onze bestemming verloren te gaan. Er moest in der daad iets groots gebeuren ten einde zulks te voorkomen, den geest weder op te wekken, en het gevoel voor den ouden roem weder levendig te maken. Onze Marine is dan ook weder uit de haar bedreigde nietigheid herrezen; zij heeft haren naam weder luisterrijk doen schitteren; zij heeft bewezen dat de hollandsche watereeuw slechts sluimerde, en wij mogen ons vleijen dat de overtuiging van hare belangrijkheid niet weder zal verflaauwen, dat zij op eenen eerbiedwaardigen voet teruggebragt, hare edele taak weder zal kunnen hervatten; Neerlands handel en scheepvaart, als voorheen op alle zeeën der wereld beschermen, en de eer der vaderlandsche vlag handhaven!

Maar die wensch sluit van zelven de herleving van handel en scheepvaart in zich, beide moeten zamen gaan. Reeds meermalen hebben wij de betere toekomst, die ons in dit opzigt verbeidt, met blijde hoop op hare verwezenlijking, aangeduid. Tot die verwezenlijking intusschen behoort dat wij niet met trage handen en ledige hoofden, met gesloten geldkisten en doode kapitalen blijven stil zitten en toezien, hoe of op welke wijze de gordijn der toekomst van vóór onze oogen zal worden opgerold: wij zelven moeten die gordijn oprollen en daartoe handen aan het werk slaan: wij moeten niet de geringste gelegenheid laten ontglippen, die zich mogt aanbieden om de onderscheiden raderen van het groote uurwerk van ons nationaal volksbestaan in gang te houden, van welk uurwerk gewis onze *Handel* en *Nijverheid* geacht moeten worden gezamenlijk den spil, of het voornaamste steunpunt uit te maken.

In de ordonnantie op de admiraliteit der Nederlanden ten jare 1487, door Keizer Maximiliaan en zijnen zoon Philips uitgevaardigd, werd reeds de koopmanschap of handel verklaard te zijn, « het principaalste fundament en onderhoudingh der gemeene saecke van deze landen.» Even zoo is de handel nog steeds onveranderlijk de zenuw, de ziel en het leven van den staat gebleven: al de overige takken van ons volksbestaan maken met denzelven wel dat groote geheel uit, welks deelen, als de schakels van eenen keten, onafscheidelijk te zamen hangen, en waarvan niet een schakel kan worden gemist; doch de handel bekleedt onder al de takken onzer welvaart de eerste en voornaamste plaats, vermits zijn ondergang onmiddelijk den ondergang van de overigen ten gevolge heeft, als het ware, die allen in zijnen val medesleept.

Er worden nog altijd lieden gevonden, die den toestand onzes handels als onherstelbaar afschilderen. De weidsche naam van Wereldhandel, zoo als wij dien vroeger dreven, klinkt hun nog altijd in het oor, en daar zij vermeenen vooruit te kunnen zien, dat die vroegere tijd, het toppunt onzer glorie, niet zal terugkeeren, en hetgeen wij nog mogten kunnen herwinnen, daarmede in geene vergelijking komen kan, zijn zij genegen de handen in den schoot te leggen, en hunne goedkeuring te weigeren aan alle pogingen, die men ter opbeuring van den handel mogt willen aanwenden. Wij zijn verre verwijderd van in dit gevoelen, over het geheel, te deelen: ten huidigen dage bezitten wij nog een niet onaanzienlijk aandeel in den handel, en kunnen, bij eenen eerlang te genieten vrede, dit aandeel nog op eene zeer aanmerkelijke wijze uitbreiden en vergrooten; doch wij merken daarbij tevens aan, dat onze handelswetten en instellingen daarop eenen beslissenden invloed moeten en gewis ook zullen uitoefenen, invoege dat indien deze niet overeenkomstig ons belang van handel en nijverheid worden geregeld en gewijzigd, er ook geenszins eene vermeerdering, maar veeleer eene geheele vernietiging van onze volkswelvaart te verwachten is. Grept daarentegen, de ons van wege den Koning toegezegde, algemeen gewenschte, wijziging der bestaande wetten eenmaal werkelijk plaats, dan lijdt het geen twijfel, immers wij houden het daarvoor, dat ons een aanwas van voorspoed zal te beurt vallen, van welken het menschelijk doorzigt niet in staat is de grenzen af te meten.

Het thans vrije Oud-Nederland is in het bezit van Java, een eiland, hetwelk, zoo men weet, veel grooter in omvang is dan het voormalig Koningrijk der Nederlanden met Belgie te zamen genomen, en welks bevolking in getal die van Oud-Nederland te boven gaat. Dit eiland is het pronkjuweel der schepping in den Indischen Archipel, en deszelfs produktive toestand is voor het Moederland tegenwoordig derwijze gunstig, dat hetzelve millioenen schats voor ons belooft, terwijl, onder onze voormalige Oost-Indische Kompagnie, deze kolonie meermalen ons aanmerkelijke kosten berokkende, in stede van eenige gewenschte voordeelen te verschaffen.

Onze bezitting Sumatra, drie malen zoo groot als Java, en in uitgestrektheid bijna gelijk aan Frankrijk, is niet slechts, even als Java, een eiland van de welderigste vruchtvoortbrenging, maar ook heeft hetzelve zeer aanzienlijke goudmijnen, en wel in zulk eene groote menigte, dat derzelver aantal in het beroemde Engelsche Werk: « Transactions of the Geological Society, » op niet minder dan *zeven honderd* wordt begroot.

Zoo ook mogen wij ons eiland Celebes en de Molukkos beschouwen als op zich zelven eenen geheelen Archipel uit te maken. Derzelver bevolking wordt op meer dan drie millioen zielen geschat.

En voorts ons eiland Borneo, hetwelk, aangezien Nieuw-Holland als een vasteland wordt beschouwd, te regt voor het grootste eiland der wereld wordt gehouden. Het heeft 270 mijlen lengte over 225 mijlen breedte, en zoude, ware het in evenredigheid van Java bevolkt, meer dan vijf-en-twintig millioen menschen kunnen bevatten. Deszelfs diamant-mijnen, die meestal door Chinezen worden uitgegraven, zijn bij uitnemendheid belangrijk, nog voor vele uitbreiding vatbaar, en zullen, bij grootere ontginning, eenmaal de belangrijkste uitkomsten opleveren. Dat in dezelven werkelijk diamanten van geene geringe waarde gevonden worden, is, onder anderen gebleken, doordien ten jare 1765, te Amsterdam, een ongemeen groote en schoone Borneosche diamant laboraat, wegende 351 en een half grein, bij openbare veiling voor ƒ 80,000 is verkocht geworden.

Oud-Nederland, tot deszelfs vroegere grenzen beperkt, moge in oppervlakte minder beteekenen dan het koningrijk der Nederlanden, — het bezit aanzienlijke kolonien in den Oosterschen Archipel, welker bevolking op meer dan vijftien millioen menschen wordt geschat, en waarvan het bezit, na de afscheiding van Belgie, en bij de handhaving van een meer doelmatig beheer, gelijk daar thans door 's Konings zorgen gevestigd is, voor het oorspronkelijke moederland, met opzigt tot alle takken van handel en zeevaart, fabrijken en trafijken, het heugelijkste verschiet opent.

Wij hebben ons voorgenomen, de aandacht onzer Lezers, van tijd tot tijd, op deze bezittingen te vestigen, ten einde hen van de belangrijkheid derzelve te overtuigen, en tevens het uitzigt te regtvaardigen hetwelk wij zoo even op den voorgrond stelden. De aanzienlijke bevolking is niet het eenige, wat hier in aanmerking komt; maar naast dezelve vertoont zich een rijkdom van voortbrengselen, waardoor de waarde onzer Oost-Indische kolonien tot volkomendheid wordt gebragt, wijl zij den voornamen steun van den handel in Indie zelf, maar even zoo van de markten in het moederland, uitmaken. Die voortbrengselen zijn, hoofdzakelijk, Koffij, Suiker, Specerijen, Rijst, Tin, Peper, Curcuma, Indigo, Huiden, Rottings, Arak, Schildpad, Juweelen, Goud. Die voortbrengselen, onder welke de Koffij alléén voor nagenoeg vijf miljoen guldens in aanmerking komt, worden jaarlijks voor bijna het grootste gedeelte naar Nederland verzonden: van Koffij, Suiker en sommige andere artikelen gaat weinig naar andere landen. In 1829 zeilden naar Nederland 101 schepen, waarvan 81 de Nederlandsche vlag voerden, en bragten daar eene waarde aan van nagenoeg zeven miljoen guldens.

(Het vervolg hierna.)

ADVERTENTIEN.

Ter Drukkery van de Erven C. J. FUCHS.